KVORUM ZA SKLEPČNOST IN POTREBNA VEČINA ZA SPREJEMANJE ODLOČITEV ZBORA DELAVCEV

Vprašanje:

V našem podjetju smo zbor delavcev, na katerem naj bi se delavci odločil o oblikovanju sveta delavcev, zaradi specifik delovnega procesa sklicali po delih (delni zbori). Skupno se je vseh delnih zborov udeležila nekaj manj kot polovica (49%) vseh delavcev z aktivno volilno pravico. Ali je sklep o oblikovanju sveta delavcev, ki je bil sicer sprejet z veliko večino glasov prisotnih delavcev, veljaven? Delodajalec trdi, da ne, in da bi moralo zanj glasovati več kot polovica vseh delavcev družbe z aktivno volilno pravico, se pravi absolutna večina.

Odgovor:

Odgovor na vaše vprašanje je vsekakor pritrdilen - sklep zbora delavcev je povsem veljaven. Kajti Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU) **ne vsebuje prav nobene določbe**, ki bi za veljavno odločanje oziroma za »sklepčnost« zbora delavcev predpisovala kakršnokoli minimalno potrebno udeležbo delavcev na njem. Iz česar sledi, da zbor delavcev lahko načeloma veljavno odloča tudi, če je na njem udeležena manj kot polovica vseh delavcev družbe z aktivno volilno pravico. In sicer odloča **z »navadno« večino glasov prisotnih**, razen če ni izrecno predpisana **»absolutna« večina vseh** delavcev družbe z aktivno volilno pravico ali pa takšna ali drugačna **»kvalificirana« večina** (kar pa v danem primeru ni, in tudi sicer za kaj takega ni najti prav nobenih razumnih razlogov!). Na splošno je namreč kolektivno odločanje z navadno večino *pravilo*, odločanje z absolutno ali s kvalificirano večino pa *izjema*, ki mora biti zato že v osnovi posebej utemeljena in je torej ni mogoče umetno skonstruirati kar s pomočjo takšnih ali drugačnih pravnih interpretacij veljavnih zakonskih določb, ne da bi jo zakon tudi izrecno določal.

Iz tega razloga bi pravzaprav moral dokazno breme za svojo trditev, češ da sklep zbora delavcev ni veljaven, ker da bi moral biti po zakonu sprejet z omenjeno absolutno (!?) in ne z navadno večino glasov delavcev, v danem primeru prevzeti vaš delodajalec, ki si jo je enostavno »izmislil« brez kakršnekoli pravne podlage, in ne obratno, tj. da morate zdaj *post festum* vi utemeljevati, da ta sklep ni neveljaven. To ravnanje delodajalca, zaradi katerega vam ni dovoljeno razpisati in izpeljati na zboru delavcev izglasovanih volitev za svet delavcev, ima namreč po mojem mnenju vse znake **kaznivega dejanja kršitve pravic do sodelovanja pri upravljanju in kršitve sindikalnih pravic po 200. členu Kazenskega zakonika (KZ-1)**. A naj vam vendarle poskusim v tej absurdni situaciji pomagati z nekaj pravnimi argumenti, ki nesporno govorijo v vaš prid.

1.
V zvezi z odgovorom na postavljeno vprašanje je treba predvsem zelo jasno ločevati med:

- morebitnim predpisanim **kvorumom za sklepčnost zbora**, tj. številom na zboru (bodisi fizično prisotnih bodisi prek telekomunikacijskih sredstev udeleženih) delavcev z aktivno volilno pravico, ki je pogoj za to, da zbor sploh lahko veljavno odloča/glasuje in
- **večino potrebnih glasov za sprejem konkretne odločitve**,

kar sta seveda dve bistveno različni stvari, ki pa sta seveda medsebojno povezani in tudi pogojeni. Če zakon sploh ne določa (nobenega) kvoruma za sklepčnost zbora, je namreč samodejno izven elementarne pravne logike tudi morebitna zahteva po omenjeni absolutni večini za sprejemanje njegovih odločitev, če ta ni izrecno predpisana.

Edina zakonska določba, ki govori o načinu sprejemanja sklepa o oblikovanju sveta delavcev, pa je sicer določba 2. odstavka 18. člena ZSDU, ki se glasi: »*Na zboru delavcev se delavci z večino glasov delavcev z aktivno volilno pravico odločajo o oblikovanju sveta delavcev«.* In ta določba, kot lahko vidimo, izrecno govori izključno le o potrebni večini glasov delavcev z aktivno volilno pravico (ne pa tudi o morebitnem potrebnem kvorumu za sklepčnost zbora), pri čemer pa **ne določa izrecno**, ali naj bi šlo

- za »navadno« ali
- za potrebno »absolutno« večino v uvodoma navedenem smislu.

Dikcija citirane določbe strogo gramatikalno gledano dopušča tako eno kot tudi drugo možnost, katera od njiju pa je v danem primeru prava, pa je v celoti odvisno od **konkretnega pravnega konteksta**, v katerega je v okviru tega zakona postavljena.

Ključno vsebinsko poanto tega konteksta pa brez dvoma determinira dejstvo, da sprejem sklepa o »oblikovanju« sveta delavcev na zboru delavcev nikakor še ne pomeni, da bo ta potem tudi dejansko oblikovan/ustanovljen/izvoljen, tako da v bistvu še ne gre za **nobeno dokončno tozadevno odločitev**, ki pa bi sicer morda edina res lahko razumno opravičevala zahtevo po sprejetju tega sklepa z absolutno večino glasov vseh delavcev z aktivno volilno pravico v družbi. Šele na samih volitvah namreč potem delavci s svojo nadpolovično udeležbo v bistvu tudi **dokončno potrdijo**, da si res želijo imeti svoj svet delavcev (ali pa seveda lahko tudi obratno). Šele za takrat, torej za same volitve, je zato predpisana več kot polovična volilna udeležba (kot kvorum za njihovo veljavnost/sklepčnost po 42. členu ZSDU).

Ker torej tozadevni sklep zbora delavcev v nobenem primeru še ne pomeni tudi dejanske izvolitve sveta delavcev, ampak ga je pravno razumeti zgolj šele kot **nekakšno formalno pobudo** za to, da se poskusi z izvolitvijo sveta delavcev v družbi, če bo večina vseh delavcev družbe z aktivno volilno pravico s svojo udeležbo na volitvah pač potrdila tak interes. Zato ni videti nobenega razumnega razloga, da bi bila že za sam sprejem te »pobude« potrebna kakršnakoli drugačna večina od »navadne« (npr. absolutna). Če bi zakonodajalec morda vendarle imel tak namen, pa bi to zagotovo na ta način tudi decidirano določil. Pa ni. In ker ni, bi morebitna takšna interpretacija in uporaba določbe drugega odstavka 18. člena ZSDU v bistvu pomenila »nasilje nad zakonom«, predvsem pa povsem nepotrebno formaliziranje in oteževanje izvedbe teh postopkov v fazi, v kateri za to (še) ni videti prav nobene smiselne potrebe.

2.
S kakšnimi stvarnimi in razumnimi razlogi bi bilo eventualno mogoče utemeljiti pravno-interpretacijsko razlogovanje za trditev, da naj bi imel zakonodajalec pri omenjeni določbi v mislih absolutno večino »vseh« (in ne zgolj navadne večine »prisotnih«) delavcev z aktivno volilno pravico, torej ni jasno. Nasprotno, zdi se, da vsi razlogi, zlasti pa nedoločenost kvoruma za sklepčnost zbora, govorijo izrazito v prid slednje.

Če namreč zakon kakršnegakoli kvoruma za sklepčnost zbora delavcev sploh ne predpisuje, potem le-te pač pred glasovanjem o predlogu za oblikovanje sveta delavcev sploh niti ni treba (in na nobeni pravni podlagi tudi sploh ni mogoče) ugotavljati kot pogoja za izvedbo veljavnega odločanja/glasovanja. Če pa je zbor sklepčen v vsakem primeru, tj. ne glede na število udeležencev, lahko **v vsakem primeru tudi formalno veljavno glasuje in sprejema sklepe**. Popolnoma nobene pravne podlage torej ni najti za morebitno razglašanje njegovih

sklepov za neveljavne, češ da niso bili sprejeti z »absolutno« večino glasov vseh delavcev družbe, ki je zakon, kot rečeno, v resnici sploh ne predpisuje.

3.
Ali povedano drugače: če zakon ne predpisuje izrecno kvoruma več kot polovice »vseh« delavcev z aktivno volilno pravico za sklepčnost zbora (in to ga definitivno ne!), je mogoče z gotovostjo pravno sklepati, da tudi ne predpisuje takšne, tj. absolutne, potrebne večine za izglasovanje sklepa o oblikovanju sveta delavcev. Kajti takšno večino glasov je namreč že po logiki stvari v praksi mogoče objektivno doseči samo pod pogojem, da je predhodno zagotovljena tudi najmanj takšna udeležba glasovalnih upravičencev. Brez tega pa glasovanja na zboru delavcev sploh niti ni mogoče izpeljati, ampak je treba pač ugotoviti njegovo nesklepčnost, za kar pa je, kot že rečeno, potrebna izrecna pravna podlaga.

Zgoraj citirane določbe 2. odstavka 18. člena ZSDU v nobenem primeru ni mogoče interpretirati in uporabljati na ta način, ker bi to pač **zelo očitno nasprotovalo načelu razumnega preudarka** *(»lex semper intendit, quod convenit rationi«* - zakon vedno namerava tisto, kar ustreza razumnemu preudarku). Gre namreč za popolnoma neprimerljivo situacijo s tisto, ki jo ZSDU ureja v zvezi s kvorumom in predpisano potrebno večino glasov »za« v postopku volitev in odpoklica članov sveta delavcev, kjer:

- je že za sámo veljavnost glasovanja na volitvah oziroma o odpoklicu predpisana udeležba več kot polovice delavcev z aktivno volilno pravico (glej: prvi odstavke 42. člena v zvezi z 51. členom),
- zaradi česar ni nič pravno nelogičnega, če je potem tudi za izglasovanje npr. predlaganega odpoklica zahtevana absolutna večina glasov več kot polovica - vseh - delavcev z aktivno volilno pravico (glej: 50. člen).

4.
Dilema, ki jo omenjate v svojem vprašanju, je torej brez dvoma res zgolj **popolnoma umeten pravni konstrukt vašega delodajalca**, ki lahko služi izključno le onemogočanju izvedbe nadaljnjih volilnih postopkov za svet delavcev in ničemur drugemu koristnemu. Pravne podlage zanj pa v obravnavani določbi 18. člena ZSDU ni mogoče najti ne ob morebitni uporabi strogo gramatikalne, še manj pa ob morebitni uporabi namenske/teleološke in drugih uveljavljenih pravno-interpretacijsih metod.

Če bi namreč zakonodajalec v resnici imel namen predpisati zahtevano absolutno večino - vseh - delavcev z aktivno volilno pravico za sklepčnost zbora in posledično tudi za sprejem obravnavane odločitve, bi to zagotovo tudi posebej določil. To, da tega ni storil, pa je po našem mnenju tudi **edino smiselno in življenjsko**, kajti več kot polovično udeležbo na zborih delavcev je praviloma v praksi težko, v določenih dejavnostih (zlasti pri terenskem delu ipd.) pa skoraj nemogoče zagotoviti. Zahteva po takšni udeležbi za sklepčnost zborov delavcev bi zato lahko pomenila avtomatično blokado njihovega delovanja v praksi, obenem pa posredno tudi že vnaprejšnjo učinkovito blokado morebitne ustanovitve svetov delavcev v pretežnem številu družb. To pa zagotovo ni bil namen zakonodajalca.

5.
Iz navedenih razlogov je pri razlagi obravnavanega vprašanja sklepčnosti zbora delavcev pri odločanju o razpisu volitev za svet delavcev treba izhajati iz znanega načela, da **»kdor se (bodisi zbora delavcev bodisi kasneje tudi samih volitev) ne udeleži, pač prepušča odločitev drugim«.** Se pravi, da tisti, ki so glede tega konkretnega vprašanja – tj. svet delavcev da ali ne - indiferentni, s svojo neudeležbo na zboru in/ali na volitvah ne morejo

preprečiti sprejetja tovrstne pobude tistim, ki jo podpirajo. Glede odločanja zbora delavcev je torej bistveno, da ima vsak delavec zagotovljeno možnost udeležbe (pravilna in pravočasna obvestila o sklicu zbora), vpliv na odločitve pa imajo seveda lahko le tisti, ki to možnost izkoristijo.

V vašem konkretnem primeru je za oblikovanje sveta delavcev v podjetju glasovalo več kot polovica na zboru prisotnih delavcev z aktivno volilno pravico, kar torej pomeni, da je bil sklep veljavno sprejet.

Dr. Mato Gostiša,
strokovni svetovalec ZSDS

ŠCID
Bavdkova 50, 4000 Kranj